

punkt indeholder, må selvfølgelig overlades den fremtidige historiske granskning at undersøge og bestemme. Mig personlig er det nok, hvis min litteraturhistoriske undersøgelse og bestemmelse af Knytlingas enkelte dele, sammensætning og kilder kan være vejledende og som sådan findes væsentlig rigtig.

Nyt fra historisk Videnskab i Ind- og Udland.

31. Decbr. 1900 døde Oscar Alin, f. 1846, fra 1872 Skytteansk Professor ved Upsala Universitet. Den afdøde indtog baade som konservativ og protektionistisk Politiker (i en Række af Aar havde han været Medlem af Rigsdagens Førstekammer) og som Historiker en fremskudt Plads i Sveriges offentlige og videnskabelige Liv; i den sidste Tid hindrede dog Sygelighed ham i at spille en saa stor Rolle som tidligere. Han deltog i Udgivelsen af den illustrerede *Sveriges Historia från äldsta tid till våra dagar*, hvis 3dje Del: *Sveriges nydaningstid 1521—1611* (1878) er forfattet af ham, og med Iver lagde han sig efter Aktstykkepublikationer, udgav saaledes 12te Bind af *Schinkels Minnen ur Sveriges nyare historia* (1881—93) og efter Rydbergs Død 12te Del af *Sveriges Traktater med främmande Magter*, omfattende Tiden 1868—77 (1900). Størst Opmærksomhed tildrog dog sig hans Arbejder om Sveriges Forhold til Norge; inden for dette Omraade ligger hans Hovedarbejde: *Den Svensk-Norska Unionen. Uppsatser och Aktstycken*, 1—2, 1889--91, hvortil senere knyttede sig forskellige mindre Afhandlinger. Han søgte her at hævde et udpræget højsvensk Standpunkt, hvis Indhold væsentligt var følgende: Kongen af Danmark afstod ved Kielfreden Norge til den svenske Krone, ikke til den svenske Konge personlig; paa denne Afstaaelse vedblev Norges statsretlige Stilling at bero, og Mosskonventionen forandrede ikke væsentlig dette Grundlag; Unionen var derfor ikke en Traktat

mellem to ligeberettigede Stater, men en senere af Sverige under den frivilligt antagne Form af norsk Medvirkning foretagne Organisationsakt inden for dets folkeretligt anerkendte Suverænitet. Denne Opfattelse var forsvaret med megen Kundskab og Skarpsindighed, men ogsaa med en ikke ringe Formalisme og Tilbøjelighed til at søge sine Beviser inden for visse Aktstykkeudtryk med Undervurdering af andre, der viste i modsat Retning. Hans Paastande gav Anledning til en hæftig og vidtløftig Strid baade fra svensk og norsk Side; ogsaa en Række svenske Historikere tog Afstand fra ham, navnlig i hans Opfattelse af, at Mosskonventionen ikke, hvad Sveriges Forhold til Norge angik, havde ophævet Kieltraktatens statsretlige Gyldighed, og Debatten blev saa meget mere brændende, som han drog politiske Slutninger overfor den moderne Strid med Norge ud af sit historiske Standpunkt. 1899 begyndte han Udgivelsen af et nyt større Arbejde: *Carl Johan och Sveriges yttre Politik 1810—15*; men deraf udkom kun 1. Hæfte, behandlende Aarene 1810—11 (1899).

Den franske Politiker og Historiker, Albert Hertug af Broglie, er død 19. Januar 1901, henved 80 Aar gl. Hans første historiske Hovedværk var *L'église et l'empire Romain au 4e siècle*, 1—3. Partie (Paris, 1856—66). Til Sysselsættelsen med dette Emne var han ledet hen ved den Lighed, der forekom ham at være mellem den kristne Kirkes Stilling over for Romerrigets Samfunds- og Kulturtilstand og Katolicismens Stilling i det moderne Frankrig over for et Samfund, der i meget hvilede paa Revolutionens mod Kristendommen fjendske Ideer; dog stræbte han under Udarbejdelsen af sit Værk at komme bort fra denne Tendens og kun forfølge rent videnskabelige Formaal; det lykkedes ham ogsaa at frembringe et Arbejde af stor Værdi for Opfattelsen af den kristne Kirkes Betydning og Forhold til Staten i Tiden fra Konstantin til Theodosius' Død 395. Derefter tog Politiken ham fangen i en Række Aar, men da det ikke lykkedes ham at tilvejebringe en monarkistisk Restauration i 70'erne, vendte han tilbage til historiske Studier, der nu kom til at omfatte det 18. Aarhundrede. I 1878 udgav han *Le secret du Roi. Correspondance*

dance secrète de Louis XV avec ses agents diplomatiques 1752—74, T. 1—2 (1878), hvori han bragte helt nyt Lys over Kongens hemmelige Diplomati. Derpaa kastede han sig over den diplomatiske Historie under den østrigske Arvefølgekrig i en Række Værker: *Frédéric II et Marie-Thérèse 1740—42*, T. 1—2 (1883), *Frédéric II et Louis XV 1742—44*, T. 1—2 (1888) og *La Paix d'Aix-la-Chapelle*, 1892. I disse meget oplysende Arbejder, der bærer Vidne om Forf.'s fine Dannelse og store Fremstillingsevne, forherliger han stærkt Marie Teresia og angriber hæftigt Frederik II, til Dels ud fra et vist ensidigt moralsk Synspunkt. Hans sidste større Arbejde blev: *Voltaire avant et pendant la guerre de Sept ans* (1898), hvori han ud fra sit religiøse og konservative Synspunkt stiller sig lige saa usympatetisk mod den franske Filosof som mod Kongen i Sanssouci.

Som Fortsættelse i udvidet Form af den i 1898 i Haag afholdte internationale Kongres for diplomatisk Historie samledes i Juli 1900 i Paris en international *Congrès d'histoire comparée*. Der var truffet store Forberedelser, og Programmet var meget lovende, men Udførelsen synes langt fra at have svaret dertil. Der var en betydelig Deltagelse fra mindre Stater, men kun meget faa Englændere og Tyskere, ja selv Franskmand; de fleste af disses anseteste Historikere holdt sig borte; imellem de deltagende bør dog nævnes Gaston Boissier, Henri Houssaye, Retshistorikeren Girard, Litteraturhistorikeren Lanson og Arkæologen Reinach. Der holdtes i forskellige Sektioner en Række Foredrag. Det næste Møde vil blive afholdt i Rom i Foraaret 1902.

Ifølge en paa det andet nordiske akademiske Møde i Göteborg 1899 taget Beslutning er begyndt at udkomme *Nordisk Universitets-Tidskrift* (1. Hæfte, Göteborg 1900). Det er Organ for den nordiske Universitetskommission og skal væsentlig redegøre for Arbejdet for Samvirken mellem de nordiske Universiteter, bringe Meddelelser om Tildragelser inden for disse og i det hele fremme den gensidige Kendskab til deres indre og ydre Liv; tillige skal det indeholde en Oversigt over den videnskabelige Produktion ved Universiteterne og bringe

populær-videnskabelige Bidrag, særlig Foredrag i akademiske Samfund. Det udgives af Bibliotekar *L. Wåhlin* med Bistand af en Række nordiske Videnskabsmænd.

Oberst N. P. Jensen har forøget sine tidligere krigs-historiske Arbejder med et stort Værk: *Den skaanske Krig 1675—79*, Kbh., 1900. Det er den første større moderne Fremstilling af dette vigtige historiske Afsnit og er helt igen-nem bygget paa arkivalsk Materiale. Forf.'s Hovedsynspunkt er, at Krigen i Skaane fra dansk Side har været ledet meget slet, og han lægger Hovedansvaret herfor over paa Kristian V og Krigssekretæren Herman Mejer, medens han frikender flere af Generalerne, saaledes Frederik Arenstorf og delvis Sandberg, for de imod dem rettede Beskyldninger; muligvis havde der ved Siden heraf været Grund til at fremhæve den Usikkerhed i hele Ledelsen, som fremkom ved Kampene mellem forskellige Hofpartier. Trods Forfatterens Undersøgelser maa det vel ogsaa siges, at adskilligt endnu staar uopklaret. Forf.'s Fremstilling er imidlertid en fortræffelig Vejledning til Forstaaelse af Krigs-begivenhedernes Gang til Lands; svagere er hans Behandling af Søkrigen, hvor der er taget for lidt Hensyn til Striden mellem Tromp og de danske Admiraler, og af den udenrigske Politik; Snaphanernes Forhold og i det hele Stemningerne i Skaane havde vel ogsaa fortjent en mere indgaaende Drøftelse. Desværre er der tillige hist og her indløbet forskellige Fejl. Men i det hele har Værket afhjulpet et betydeligt Savn i vor historiske Litteratur.

Den norske Rigsarkivar *Huitfeldt-Kaas* har genoptaget Udgivelsen af *Meddelelser fra det norske Rigsarchiv, indehol-dende Bidrag til Norges Historie af utrykte Kilder* (hvoraf 1. Bd. udkom 1870) med 2. Bd. 1. Hæfte (Kristiania, 1900). Det indeholder Generalmajor Georg Reichwein's Kopibog 1645—57 og Bidrag til den norske Adels Historie, foruden nogle mindre Meddelelser.

Af *Rikskansleren Axel Oxenstiernas Skrifter och Bref-vevling*, utgifna af det svenska Vitterhets-Historie- och Anti-qvitets-Akademien, er udkommet 2. Afd. 10. Bd. (ved *P. Sondén*) (Stockh., 1900). Det omfatter navnlig Rigsraaden Johan

Skyttes Breve (1612—42) og Pfalzgreve Johan Kasimirs Breve (1614—51) til Oxenstierna.

Den af Lavisse og Rambaud udgivne store og meget fortjenstfulde *Histoire générale du 4. siècle à nos jours*, er nu afsluttet med 12te Bind, der har ført Skildringen frem lige til det 19. Aarhundredes Slutning (Paris, 1901).

Under Ledelse af Ernest Lavisse og med Medvirkning af en Række franske, især yngre Historikere er begyndt en paa 8 store Bind beregnet *Histoire de France depuis les origines jusqu'à la révolution* (Paris). Lavisse vil selv skrive Ludvig XIV's Historie, et Arbejde, som han længe har forberedt. Hidtil er udkommet nogle Hæfter af 1. Bind, der behandler Galliens Historie (ved G. Bloch), og af 2. Bd., der behandler de første Kapetinger (ved Luchaire).

Den preussiske Arkivbestyrelse, som i en Række af Aar har udgivet talrige Kildesamlinger til tysk Historie under Titel af *Publikationen aus den kgl. preussischen Staatsarchiven*, har nu tillige paabegyndt Udgivelse af et Hæfteskift: *Mittheilungen der kgl. preussischen Archivverwaltung*, Leipzig. Af de hidtil udkomne 4 Hæfter indeholder det 1. en Oversigt af Statsarkivernes Generaldirektor R. Koser over den arkivalske Forsknings nuværende Stilling i Preussen; heri findes bl. a. en Fortegnelse over Indholdet af de ovenfor omtalte Publikationers hidtil udgivne 75 Bd. og Personalfortegnelser over de preussiske Arkivembedsmænd. 2.—3. Hæfte giver Registranter over Statsarkivet i Hannover og en Udsigt over dets Historie. 4. Hæfte har dog størst Interesse for dansk Forskning, idet Arkivdirektor Hille her har meddelt en Udsigt over Samlingerne i Statsarkivet i Slesvig.